

Aan
RvB, Fred Paling, Titus Livius, Peter Ploegsma, Geert Tillemans, André
Timmermans, Joke Hoogendonk, André van Amsterdam

cc
Jan Stalman

Onderwerp

KM 08/05 AO Ramingen 2008-I

Datum
1 mei 2008

Van
KENNISCENTRUM,
Ed Berendsen
T (020) 687 1625
Ed.Berendsen@uwv.nl

Peter Rijnsburger
T (020) 687 1956
Peter.rijnsburger@uwv.nl

Arnaud Böhm
T (020) 687 5370
Arnaud.bohm@uwv.nl

Puntsgewijze samenvatting van de belangrijkste signalen

WAO:

De WAO ontwikkelt zich conform de verwachtingen.

WIA:

De WIA-prognose van beslissingen, instroom en uitstroom is niet gewijzigd ten opzichte van de vorige raming. Het verwachte aantal beslissingen WIA bedraagt in 2008 41.500 en in 2009 43.000. De instroom neemt in 2008 toe naar 23.900 en in 2009 naar 24.700. De prognose van het bestand is iets verhoogd door de wat achterblijvende uitstroom bij de WGA in 2007. In 2008 neemt het bestand toe tot 57.500 en in 2009 tot 76.500.

Wajong:

De uitgangspunten zijn in vergelijking met de vorige raming niet wezenlijk bijgesteld. Op basis van de wat lagere realisaties over 2007 is de prognose van de instroom ook iets verlaagd. In 2008 bedraagt de verwachte instroom 16.400 en in 2009 17.600. De instroomprognose blijft de komende jaren rond het niveau van 17.000 schommelen.

Ondanks neerwaartse bijstelling van de instroomprognose is de prognose van het aantal beslissingen nauwelijks veranderd (21.800 in 2008 en 23.400 in 2009). Dit wordt veroorzaakt doordat het percentage afwijzingen is verhoogd naar 25%.

Voor 2008 is de raming van de uitstroom verlaagd tot 4.700. In 2009 stijgt de uitstroom echter naar 5.500. In de jaren na 2009 gaat de uitstroom gestaag stijgen.

Eind 2008 is het lopend bestand gestegen tot 178.400 en eind 2009 tot 190.500. Het bestand stijgt de komende jaren met 10 tot 12.000 per jaar.

WAZ:

De reparatieactie rond de herbeoordeling van 45+plussers en het opheffen van de maximering van het maatmanloon zorgt ook bij de WAZ voor een verhoogde instroom eind 2007 en begin 2008. Voor het overige ontwikkelt de WAZ zich conform de verwachtingen.

Meibrief: *De verschillen tussen de SZW- en UWV-raming voor de WAO, WIA, Wajong en de WAZ zijn verwaarloosbaar.*

Inleiding

Ten behoeve van de begrotingscyclus en de fonds- en premienota's wordt periodiek een raming gemaakt van de volumeontwikkeling van de sociale zekerheidswetten. Daarin worden de beleidsuitgangspunten, de macro-economische ontwikkeling van het CPB en de realisaties bij de verschillende wetten verwerkt. Ten opzichte van de raming van december 2007 verschilt deze raming voornamelijk op een punt: de realisaties over 2007 zijn in de prognose verwerkt. Voor het overige zijn er geen grote wijzigingen als gevolg van verandering in uitgangspunten of als gevolg van wetswijzigingen. In dit memo wordt verder ingegaan op de verschillen tussen de ramingen en de ramingen in de Meibrief 2009.

De opbouw van het vervolg van dit memo is als volgt. In de hoofdtekst worden de ramingen in detailniveau besproken. In de bijlagen wordt vervolgens dieper ingegaan op de wijze waarop de prognoses tot stand gekomen zijn. In bijlage A wordt het economische beeld geschetst. De uitgangspunten voor de prognoses van de verschillende wetten worden besproken in de bijlagen B t/m E: voor de WAO in bijlage B, voor de WIA in bijlage C, voor de Wajong in bijlage D en tenslotte voor de WAZ in bijlage E.

Ramingen

1. Prognose WAO

Door het sluiten van de WAO stromen er vanaf 2006 geen arbeidsongeschikten meer in waarvan de aanvang van het recht op WAO ingaat na 31 december 2005. Er blijft echter nog een restinstroom over. Dit zijn vooral aanvragen uit 2005 of eerder die om diverse redenen pas nu tot uitkering komen (overloop oude jaren) en rechten die heropend worden. Deze restinstroom zal gestaag kleiner worden. De reparatieactie rond de herbeoordeling van 45+plussers zorgt daarnaast een extra instroom in 2007 en 2008. Datzelfde geldt voor de herbeoordeling van eerdere aanvragen naar aanleiding van het opheffen van de maximering van het maatmanloon. De reparatieactie leidt tot een opwaartse bijstelling van de instroom. In het vierde kwartaal van 2007 is de instroom circa 2.000 hoger dan in derde kwartaal, conform de verwachting bij de vorige raming¹. Ook voor het eerste kwartaal wordt een hogere instroom verwacht.

Vergeleken met de vorige raming zijn de uitgangspunten niet wezenlijk aangepast. De raming van de instroom is daarom niet gewijzigd. Het aantal beslissingen daalt naar verwachting van 11.700 in 2007 naar 9.100 in 2008. In 2009 neemt het aantal vervolgens sterk af naar 3.700 door het wegvallen van de gevolgen van de reparatieactie.

De wijziging van de procedures rond de herbeoordelingen in het kader van aSB houdt in dat eerst de al herbeoordeelde leeftijdsgroep 45-plus opnieuw wordt beoordeeld, maar nu op basis van het oude schattingsbesluit. Ook wordt voorrang gegeven aan de beoordelingen die voortvloeien uit het opheffen van de maximering van het maatmanloon. Dat betekent dat de overige aSB herbeoordelingen in de tweede helft van de 2007 relatief beperkt in omvang waren. Een deel van de herbeoordelingen is doorgeschoven naar 2008 en het eerste kwartaal van 2009. Daarnaast wordt er vanuit gegaan dat het percentage volledige afschattingen een stuk lager zal zijn dan in de afgelopen jaren.

¹ 07-21 Raming AO 2007-III

De consequentie van de wijzigingen bij de herbeoordelingen is dat de uitstroom in 2007 duidelijk lager is dan in 2006². Naar verwachting zal in de uitstroom in 2008 weer wat stijgen als gevolg van het grotere aantal herbeoordelingen. De prognose van de uitstroom voor 2008 en 2009 is in vergelijking met de vorige raming niet aangepast.

Tabel 1. WAO-prognose

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Raming 2008-I (Aantallen x1000)									
Beslissingen	26,4	12,2	12,9	9,1	3,7	2,6	1,8	1,3	0,9
Afwijzingen	6,5	1,1	1,2	0,8	0,3	0,2	0,2	0,1	0,1
Toekenningen	19,9	11,0	11,7	8,3	3,4	2,3	1,6	1,1	0,8
Beëindigingen	82,3	75,0	54,7	57,6	51,7	46,6	45,2	42,6	39,4
Lopend bestand	703,1	639,0	596,0	546,7	498,3	454,1	410,5	369,1	330,4
Uitkeringsjaren ³	576	524	491,6	458	421	385	350	317	285
Mutaties (%)									
Beslissingen	-72,8	-53,8	5,8	-29,1	-59,5	-30,7	-30,0	-30,0	-29,4
Afwijzingen	-83,0	-82,3	3,2	-29,1	-59,5	-30,7	-30,0	-30,0	-23,0
Toekenningen	-66,4	-45,0	6,1	-29,1	-59,5	-30,7	-30,0	-30,0	-30,0
Beëindigingen	4,3	-9,1	-27,1	5,3	-10,2	-9,9	-3,1	-5,6	-7,5
Lopend bestand	-8,2	-9,1	-6,7	-8,3	-8,8	-8,9	-9,6	-10,1	-10,5
Uitkeringsjaren	-	-9,1	-6,1	-6,9	-8,1	-8,6	-8,9	-9,5	-9,9
Raming 2007-III (Aantallen x1000)									
Beslissingen	26,4	12,2	13,1	9,1	3,7	2,6	1,8	1,3	0,9
Afwijzingen	6,5	1,1	1,2	0,8	0,3	0,2	0,2	0,1	0,1
Toekenningen	19,9	11,0	11,9	8,3	3,4	2,3	1,6	1,1	0,8
Beëindigingen	82,3	75,0	58,0	57,6	51,7	46,6	45,2	42,6	39,4
Lopend bestand	703,1	639,0	593,0	543,6	495,3	451,0	407,5	366,0	327,4
Uitkeringsjaren	576	524	494	458	421	385	350	317	285

Door de lager dan verwachte uitstroom in 2007 wordt de prognose voor het WAO-bestand verhoogd. In 2008 neemt het bestand af tot 546.700 (was 543.600) en in 2009 tot 498.300 (was 495.300). Het bestand blijft gestaag afnemen.

De WAO ontwikkelt zich conform de verwachtingen.

² Opgemerkt moet worden dat de uitstroom in 2007 negatief wordt beïnvloed door de geringe productie in december als gevolg van het geringe aantal werkdagen.

³ De prognose van de uitkeringsjaren wordt geschat op basis van de ontwikkeling van het gemiddelde lopend bestand en kan afwijken van de ramingen in de Fondsnota's. Ze is bedoeld om een vergelijking te kunnen maken met de prognoses van SZW.

2. Prognose WIA

Voor de WIA-prognose zijn een drietal punten die een nadere toelichting behoeven:

- Het afwijzingspercentage
- Het instroompatroon van de WIA
- het aandeel duurzaam volledig arbeidsongeschikten

Het afwijzingspercentage: De realisaties over 2007 laten zien dat het afwijzingspercentage is gestabiliseerd op 42,5%, gerelateerd aan het aantal beslissingen volgens de betalingssystematiek. Het is daarom niet aangepast.

Het instroompatroon van de WIA: In de vorige raming zijn we overgestapt van het instroompatroon van de WAO naar het deels geschatte instroompatroon voor de WIA. Open staat de vraag van de stabiliteit van de instroompatroon. Inmiddels zijn we een kwartaal verder en kunnen we ontwikkeling van het patroon volgen. In tabel 2 is het patroon op basis van de realisaties t/m januari 2008 afgezet tegen het patroon op basis van de realisaties t/m oktober 2007. Uit de tabel blijkt dat de verschuivingen minimaal zijn.

Tabel 2. Instroompatroon WIA

	2006-IV	2007-IV
Percentage in jaar t-1	2%	3%
Percentage in jaar t	89%	87%
Percentage in jaar t+1	8%	9%
Percentage in jaar t+2	1%	1%
Totaal	100,0%	100,0%

Het aandeel duurzaam volledig arbeidsongeschikten: Het duurzaamheidsprotocol zorgt er voor dat het aandeel duurzaam volledig arbeidsongeschikt sterk afwijkt van de eerdere verwachtingen. Voor de WAO weten we dat maar 26% van de volledig arbeidsongeschikten binnen vijf jaar uitstroomt wegens herstel (of herbeoordeling). Als dit ervaringsfeit toegepast mag worden op de WIA (en er zijn vooralsnog geen redenen om te veronderstellen dat dit niet mag) dan betekent het dat, rekening houdend met uitstroom wegens pensionering en overlijden, circa de helft van de volledig arbeidsongeschikten in WGA na vijf jaar nog steeds volledig arbeidsongeschikt is. Uit analyses is naar voren gekomen dat de WGA een aanzienlijke groep mensen met ernstige ziektebeelden kent. Verder geldt dat een belangrijk deel van de volledig arbeidsongeschikten in WGA voorlopig is ingedeeld als niet duurzaam.

Gegeven de voorafgaande constatering betekent dit dat er een beweging van WGA naar IVA verwacht kan worden. De gegevens wijzen er op dat deze beweging ook plaatsvindt. Naar aanleiding van analyses van de doorstroom WGA naar IVA⁴ is besloten om het tot nu toe gehanteerde scenario voorlopig niet aan te passen. Het scenario ziet er nu als volgt uit:

- De volledig arbeidsongeschikten in WGA worden in de loop de tijd meerdere keren opgeroepen voor een herbeoordeling. De eerste keer wordt iedereen opgeroepen in kwartaal vijf en zes. In het derde jaar wordt 70% voor de tweede keer opgeroepen, en de laatste keer wordt in het vijfde jaar van die groep nog eens 30% opgeroepen. Verder vinden er voor deze groep geen professionele herbeoordelingen plaats. De eerste keer dat mensen worden opgeroepen zal voor 5% de mate van arbeidsongeschiktheid verlaagd

⁴ Zie UKV 2008-1.

worden naar minder dan 35%, 1/12^e wordt duurzaam arbeidsongeschikt en gaat over naar IVA en de rest verandert niet. De tweede keer dat de nog aanwezigen worden opgeroepen vindt er geen uitstroom plaats, wordt de helft duurzaam arbeidsongeschikt en gaat over naar IVA. De derde keer gebeurt hetzelfde.

Bij de volgende raming zullen we het scenario heroverwegen.

Tabel 3. WIA-prognose⁵, uitvoeringsscenario (x 1000)

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Beslissingen	38,3	38,8	41,5	43,0	44,7	46,3	47,6	48,7
- vorige raming	38,3	38,9	41,5	43,0	44,7	46,3	47,6	48,7
Afwijzingen	17,3	16,6	17,6	18,3	19,0	19,7	20,2	20,7
- vorige raming	17,3	16,6	17,6	18,3	19,0	19,7	20,2	20,7
Toekenningen								
IVA	4,1	5,4	7,5	9,4	10,3	11,2	11,6	11,9
- primaire stroom	3,8	4,3	4,3	4,4	4,6	4,7	4,8	4,9
- secundaire stroom	0,3	1,1	3,2	4,9	5,8	6,5	6,8	7,1
WGA	16,9	16,8	16,4	15,3	15,4	15,4	15,8	16,1
- primaire stroom	17,2	17,9	19,5	20,3	21,1	21,9	22,6	23,2
- secundaire stroom	-0,3	-1,1	-3,2	-4,9	-5,8	-6,5	-6,8	-7,1
Totaal	21,0	22,2	23,9	24,7	25,7	26,6	27,3	28,0
- Vorige raming	21,0	22,4	23,9	24,7	25,7	26,6	27,3	28,0
Beëindigingen								
IVA	0,3	0,7	1,0	1,5	2,2	3,0	3,9	4,7
WGA ⁶	1,7	2,3	3,7	4,2	4,8	5,4	6,0	6,6
Totaal	2,0	3,0	4,7	5,8	7,0	8,4	9,9	11,3
- Vorige raming	2,0	3,6	4,7	5,8	7,0	8,4	9,9	11,3
Lopend bestand								
IVA	3,7	8,4	14,9	22,8	30,9	39,1	46,7	53,9
WGA	15,2	30,0	42,6	53,7	64,3	74,3	84,1	93,7
Totaal	18,9	38,4	57,5	76,5	95,2	113,4	130,8	147,5
- Vorige raming	18,9	37,8	56,9	75,9	94,6	112,7	130,2	146,9
Uitkeringsjaren⁷	8,8	26,1	43,7	61,4	78,9	96,2	112,8	128,8
Aandeel IVA (%)	19	22	26	30	32	34	36	37

Ramingen: In tabel 3 is de prognose opgenomen op basis van het uitvoeringsscenario. Omdat de uitgangspunten voor de instroomprognose niet zijn aangepast is ook de prognose niet gewijzigd. Ook de prognose van het aantal beslissingen is niet gewijzigd. De instroom neemt in 2008 toe naar 23.900 en in 2009 naar 24.700. De groei van de instroom wordt vrijwel volledig veroorzaakt door de toename van de beroepsbevolking en een toenemend aantal heropeningen en niet meer door aanloopeffecten.

⁵ De prognose betreft het aantal betalingen en niet het aantal claimbeslissingen.

⁶ Beëindigingen exclusief de secundaire stroom richting IVA. Omwille van de helderheid is deze begrepen onder de toekenningen.

⁷ Uitkeringsjaren inclusief de WW-toeslag voor gedeeltelijk arbeidsongeschikten die hun verdien-capaciteit niet (volledig) kunnen benutten.

Hoewel we nu bij de belangrijkste patronen uit kunnen gaan van de WIA-gegevens betekent het nog niet dat daarmee de onzekerheden rond de WIA-instroom voorbij zijn. Ten eerste is nog gedeeltelijk duidelijk in welke mate er overgangen zullen plaatsvinden van WGA naar IVA. Ten tweede weten we ook nog niet wat er zal gebeuren bij een conjuncturele neergang. Het is de vraag of werkgevers bij conjuncturele tegenslag nog steeds in staat zijn om de werknemers met gezondheidsproblemen binnen boord te houden. Het is in ieder geval denkbaar dat het aantal aanvragen kan toenemen. Ten derde weten we ook niet wat de lange termijn effecten zijn van het feit dat werknemers met gezondheidsproblemen langer blijven doorwerken in vergelijking met vroeger. Als de huidige lage instroom vooral een deel een uitsteleffect is dan zal op termijn het aantal aanvragen toenemen en waarschijnlijk ook het percentage toekenningen.

De uitstroom is in 2007 wat achtergebleven bij de verwachting in de vorige raming. Dat geldt vooral voor de uitstroom uit de WGA. Daarbij moet opgemerkt worden dat de uitstroom in 2007 negatief wordt beïnvloed door de geringe productie in december 2007 als gevolg van het geringe aantal werkdagen. Voorlopig is er daarom geen reden om de uitstroomkansen aan te passen. Omdat de instroomprognose ongewijzigd is en er geen verandering is in de uitstroomkansen verandert ook de uitstroomprognose niet.

De prognose van het bestand is wat verlaagd door de iets lagere uitstroom in de WGA in 2007. Omdat de gerealiseerde doorstroom vanuit de WGA naar de IVA wat hoger dan in de vorige raming werd verwacht is de prognose van het lopend bestand voor de IVA iets hoger. Voor de WGA is er vrijwel geen verandering.

De WIA-prognose van beslissingen, instroom en uitstroom is niet gewijzigd ten opzichte van de vorige raming. Het verwachte aantal beslissingen WIA bedraagt in 2008 41.500 en in 2009 43.000. De instroom neemt in 2008 toe naar 23.900 en in 2009 naar 24.700. De prognose van het bestand is iets verhoogd door de wat achterblijvende uitstroom bij de WGA in 2007. In 2008 neemt het bestand toe tot 57.500 en in 2009 tot 76.500.

3. Prognose Wajong

Het voorspellen van de ontwikkeling bij de Wajong is de laatste jaren een hachelijke zaak. Steeds weer is het nodig om de ramingen naar boven bij te stellen. Het verklaringsmodel dat voor de Wajong gehanteerd werd voldeed niet, een van de redenen om een dossieronderzoek te starten naar de redenen voor de instroomstijging. In oktober is het onderzoeksrapport van het dossieronderzoek gepubliceerd⁸. Dat betekent dat de inzichten uit het onderzoek meegenomen kunnen worden. In het dossieronderzoek worden een drietal relevante conclusies getrokken:

- De doorstroom vanuit de Bijstand neemt sterk toe. In 2006 is het aandeel in de instroom toegenomen tot circa 14%. Naar schatting is het percentage in 2007 gestegen tot 20-25%.
- De instroom vanuit het Speciaal Voortgezet Onderwijs en Praktijkonderwijs (VSO/PRO) is de grootste instroomcategorie (ruim 40% in 2006). Het aantal jongeren op deze scholen neemt voortdurend toe met als een gevolg een steeds verder toenemende instroom in de Wajong.

⁸ Kenniscahier 07-01 De groei van de Wajonginstroom, Kenniscentrum UWV, oktober 2007.

- Bij steeds meer jongeren wordt de diagnose autisme gesteld. Dit gaat gepaard met een toenemende instroom in de Wajong.

Op basis van het dossieronderzoek kan het overgrote deel van de instroomstijging verklaard worden. Dat betekent echter niet dat daarmee ook makkelijker wordt om een prognose te maken. Immers, hoewel bekend is hoeveel leerlingen er zitten in de lagere klassen van het VSO/PRO weten we niet hoe de doorstroom vanuit de Bijstand zich gaat ontwikkelen en weten we ook niet in welke mate de toename van het aantal jongeren met autisme doorzet. Voor het maken van een prognose moet er daarom nog steeds gewerkt worden met veronderstellingen.

Tabel 4: Uitgangspunten ontwikkeling Wajong: instroombronnen

Bron	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Bijstand (aantal)	4.000	4.000	4.000	2.000	2.000	2.000	2.000
VSO/PRO (%)	9,0%	10,0%	10,0%	5,0%	4,0%	0,0%	0,0%
Autisme&ADHD (%)	2,5%	2,5%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Overig (%)	2,5%	2,5%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Heropeningen ((%)	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Populatie 18-jarigen (%)	-0,7%	1,0%	3,9%	-0,2%	-1,3%	-1,0%	0,2%

In tabel 4 zijn de uitgangspunten voor de Wajonginstroom weergegeven. Voor 2007 wordt geschat dat de doorstroom vanuit de Bijstand ongeveer 4.000 bedraagt. Het uitgangspunt is dat dit in 2008 ook zo zal zijn. Dit is gebaseerd op de waarneming dat de instroom per kwartaal sinds eind 2006 stabiel is en het lang duurt voordat de gemeenten klaar zijn met de screening van de Bijstand. We zien bij bijna alle regio's een verder gaande stijging. Van de regio's, die vroeg begonnen zijn met het opschonen van de bestanden (Arnhem, Nijmegen, Apeldoorn), zien we alleen bij Apeldoorn voor het eerst een voorzichtige afname van de instroom (in het laatste kwartaal van 2007). Op basis van de beschikbare signalen blijven we er daarom van uitgaan dat in 2009 de doorstroom op het niveau van 2008 blijft. Pas na 2009 daalt de doorstroom. Door de toegenomen screening blijft het niveau van de doorstroom na 2008 echter op een hoger niveau dan het was voor 2005 (800 per jaar). De uitgangspunten uit tabel 4 zijn niet gewijzigd ten opzichte van de vorige raming.

Op drie punten zijn de ramingen gewijzigd. Het eerste punt vormt de ontwikkeling van het aantal heropeningen. Deze zijn afhankelijk gemaakt van de uitstroom wegens herstel, herbeoordeling, of overige redenen⁹. Immers, hoe meer Wajongers uitstromen wegens genoemde redenen, hoe meer terug kunnen vallen. Het betekent dat de instroom wegens heropening met vertraging reageert op de uitstroom. Deze wijziging leidt echter tot grote wijzigingen in de instroomprognose. Het tweede punt waarop de ramingen gewijzigd zijn is het effect van de professionele herbeoordelingen na afloop van de herbeoordelingen in het kader van aSB. Veronderstelt wordt dat de professionele herbeoordelingen worden geïntensiveerd vanaf 2009. Dit deze aanpassing leidt tot een iets hogere uitstroom. Het derde punt waarop de ramingen zijn gewijzigd zijn wordt gevormd door het

⁹ Overige redenen omvatten o.a. uitstroom wegens sanctie of wegens detentie. Uitstroom wegens pensioen of overlijden kan uiteraard niet leiden tot heropening.

afwijzingspercentage. Dit is verhoogd van 23% naar 25%. Vermoedelijk hangt de stijging van het afwijzingspercentage samen met de verhoogde doorstroom vanuit de Bijstand.

De gehanteerde uitgangspunten in tabel 4 leiden samen met de ontwikkeling van het aantal 18-jarigen en heropeningen tot de prognose die opgenomen is in tabel 5. Bij de prognose is geen rekening met eventuele wijzigingen naar aanleiding van de actuele discussie over de Wajong.

Tabel 5. Wajongprognose

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Raming 2008-I (Aantallen x1000)									
Beslissingen	14,0	17,5	20,6	21,8	23,4	22,9	22,6	22,3	22,3
Afwijzingen	3,5	3,9	5,3	5,4	5,8	5,7	5,6	5,5	5,5
Toekenningen	10,4	13,6	15,3	16,4	17,6	17,2	17,0	16,7	16,7
Beëindigingen	5,6	4,9	4,4	4,7	5,5	5,5	5,9	6,1	6,2
Lopend bestand	147,2	155,9	166,8	178,4	190,5	202,3	213,4	224,0	234,5
Uitkeringsjaren ¹⁰	143	149,6	160,1	171	183	195	206	217	228
Mutaties (%)									
Beslissingen	9,9	25,2	18,7	5,6	7,5	-2,2	-1,4	-1,4	-0,1
Afwijzingen	6,5	10,5	39,6	1,9	7,5	-2,2	-1,4	-1,4	-0,1
Toekenningen	11,2	30,2	12,9	6,8	7,5	-2,2	-1,4	-1,4	-0,1
Beëindigingen	11,9	-13,5	-10,3	8,3	16,4	-1,1	8,1	3,6	1,5
Lopend bestand	3,2	5,9	7,0	7,0	6,8	6,2	5,5	5,0	4,7
Uitkeringsjaren	-	5,0	7,0	7,0	6,9	6,5	5,8	5,2	4,8
Raming 2007-III (Aantallen x1000)									
Beslissingen	14,0	17,5	20,5	22,2	23,9	23,1	22,7	22,4	22,4
Afwijzingen	3,5	3,9	4,7	5,1	5,5	5,3	5,2	5,2	5,2
Toekenningen	10,4	13,6	15,8	17,0	18,4	17,8	17,5	17,2	17,2
Beëindigingen	5,6	4,9	4,7	5,2	5,5	5,5	5,9	6,0	6,0
Lopend bestand	147,2	155,9	166,9	178,7	191,6	203,9	215,5	226,7	237,9
Uitkeringsjaren	143	149,6	159	171	183	195	207	219	230

Uiteindelijk is de instroom in 2007 wat lager uitgekomen dan bij de vorige raming werd verwacht (15.300 i.p.v. 15.800). Voor een deel hangt dit echter samen met de verminderde instroom in december als gevolg van het relatief gering aantal werkdagen. De realisaties geven daarom niet echt redenen om de prognose substantieel aan te passen. De instroom neemt in 2008 toe tot 16.400 (was 17.000) en in 2009 tot 17.600 (was 18.400). De neerwaartse bijstelling is volledig toe te schrijven aan de lagere realisaties in 2007. Na 2009 valt de instroom terug naar een iets lager niveau. De daling is echter beperkt omdat de

¹⁰ De prognose van de uitkeringsjaren wordt geschat op basis van de ontwikkeling van het gemiddelde lopend bestand en kan afwijken van de ramingen in de Fondsnota's. Ze is bedoeld om een vergelijking te kunnen maken met de prognoses van SZW.

verwachte halvering van de doorstroom vanuit de Bijstand gecompenseerd wordt door de continue opwaartse druk van de andere factoren. Voor komende jaren moeten we dus rekening houden met een instroomniveau dat, na een tijdelijke stijging in 2009, rond de 17.000 ligt. De onzekerheden blijven echter groot.

De extra afwijzingen als gevolg van de verhoging van het afwijzingspercentage naar 25% compenseren de lichte neerwaartse bijstelling van de instroom. De prognose van het aantal beslissingen is daarom nauwelijks gewijzigd.

De uitstroom is in 2007 lager uitgekomen dan eerder was verwacht. Ook hiervoor geldt als gedeeltelijke reden het eerder genoemde eindejaar effect. Dat echter maar een deel van de verklaring. Het achterblijven van de uitstroom hangt ook samen met de herbeoordelingen in het kader van aSB. De herbeoordelingen hebben als een soort stofkam gewerkt. De potentiële uitstroom is naar voren gehaald (met name naar 2005). Als gevolg daarvan is er nu minder potentiële uitstroom, ondanks het toenemende bestand. De lagere realisaties werken door in de uitstroombprognose. Voor 2008 is deze daarom verlaagd van 5.200 naar 4.700. Vanaf 2009 zorgt de stijging van het lopend bestand echter voor toenemende uitstroom. De stijging wordt versterkt door de intensivering van de professionele herbeoordelingen. Als gevolg daarvan is de raming in vergelijking met de vorige raming naar boven bijgesteld.

Het Wajongbestand blijft sterk toenemen. Het gat tussen in- en uitstroom ligt de komende jaren tussen 10.000 en 12.000. Eind 2008 is het bestand gestegen tot 178.400 en eind 2009 tot 190.500. Ten opzichte van de vorige raming is de prognose licht naar beneden bijgesteld door de iets lagere instroomprognose en de wat hogere uitstroombprognose vanaf 2009.

De uitgangspunten van de ramingen zijn in vergelijking met de vorige raming niet wezenlijk bijgesteld. Op basis van de wat lagere realisaties over 2007 is de prognose van de instroom ook iets verlaagd. In 2008 bedraagt de verwachte instroom 16.400 en in 2009 17.600. De instroomprognose blijft na de tijdelijke stijging in 2009 de komende jaren rond het niveau van 17.000 schommelen. Ondanks neerwaartse bijstelling van de instroomprognose is de prognose van het aantal beslissingen nauwelijks veranderd. Dit wordt veroorzaakt doordat het percentage afwijzingen is verhoogd naar 25%. Voor 2008 is de raming van de uitstroom verlaagd tot 4.700. In 2009 stijgt de uitstroom echter naar 5.500. In de jaren na 2009 gaat de uitstroom gestaag stijgen. Eind 2008 is het lopend bestand gestegen tot 178.400 en eind 2009 tot 190.500. Het bestand stijgt de komende jaren met 10 tot 12.000 per jaar.

4. Prognose WAZ

De sluiting van de WAZ voor nieuwe arbeidsongeschikten betekent niet dat er geen instroom meer is. Er blijft de komende jaren sprake van een zekere instroom doordat er sprake blijft van heropende uitkeringen.

De reparatieactie rond de herbeoordeling van 45+plussers en het opheffen van de maximering van het maatmanloon zorgt ook bij de WAZ voor een verhoogde instroom eind 2007 en begin 2008. Als gevolg daarvan is de instroomprognose in 2008 verhoogd. Ook de uitstroom is in 2007 door de reparatieactie lager uitgekomen. Voor 2008 en 2009 is in het verlengde daarvan de uitstroombprognose verhoogd. Ook wordt na het aflopen van aSB

uitgegaan van een intensivering van het effect van de professionele herbeoordelingen. Als gevolg van de hogere uitstroom wordt de prognose van het lopend bestand wat verlaagd.

Tabel 6. Prognose WAZ

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Raming 2008-I (Aantallen x1000)									
Beslissingen	6,8	1,5	1,4	0,9	0,4	0,3	0,2	0,1	0,1
Afwijzingen	2,1	0,2	0,2	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Toekenningen	4,7	1,2	1,2	0,7	0,3	0,2	0,2	0,1	0,1
Beëindigingen	6,9	7,3	5,5	5,9	5,5	4,6	4,1	3,7	3,1
Lopend bestand	53,4	47,3	43,0	37,8	32,6	28,2	24,2	20,6	17,5
Uitkeringsjaren ¹¹	43,2	39,3	33,9	30	26	23	20	17	14
Mutaties (%)									
Beslissingen	-23,7	-78,1	-6,1	-38,5	-56,8	-30,0	-30,0	-30,0	-30,0
Afwijzingen	-24,2	-88,1	-6,1	-38,5	-56,8	-30,0	-30,0	-30,0	-30,0
Toekenningen	-23,4	-73,7	-6,1	-38,5	-56,8	-30,0	-30,0	-30,0	-30,0
Beëindigingen	3,8	6,3	-24,5	8,1	-8,3	-14,8	-10,9	-9,9	-16,6
Lopend bestand	-3,8	-11,3	-9,1	-12,2	-13,6	-13,6	-14,1	-15,0	-14,8
Uitkeringsjaren	-	-8,8	-11,7	-10,9	-13,0	-13,7	-13,9	-14,7	-14,9
Raming 2007-III (Aantallen x1000)									
Beslissingen	6,8	1,5	0,9	0,5	0,4	0,2	0,2	0,1	0,1
Afwijzingen	2,1	0,2	0,2	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Toekenningen	4,7	1,2	0,8	0,4	0,3	0,2	0,1	0,1	0,1
Beëindigingen	6,9	7,3	5,8	5,5	4,7	4,1	3,9	3,6	3,2
Lopend bestand	53,4	47,3	42,3	37,2	32,8	28,9	25,1	21,6	18,5
Uitkeringsjaren	43,2	39,3	34	30	26	23	20	18	15

De reparatieactie rond de herbeoordeling van 45+plussers en het opheffen van de maximering van het maatmanloon zorgt ook bij de WAZ voor een verhoogde instroom eind 2007 en begin 2008. Voor het overige ontwikkelt de WAZ zich conform de verwachtingen.

¹¹ De prognose van de uitkeringsjaren wordt geschat op basis van de ontwikkeling van het gemiddelde lopend bestand en kan afwijken van de ramingen in de Fondsnota's. Ze is bedoeld om een vergelijking te kunnen maken met de prognoses van SZW.

5. Meibrief 2009

In de meibrief van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid staan de onderling afgestemde beleidsmatige prioriteiten en financiële kaders voor het volgende jaar. Het ministerie geeft hierin aan wat de uitgangspunten zijn voor de ramingen van de aanvragen/beslissingen en uitkeringsjaren. Zij baseren zich daarbij op de januarinota¹² van UWV en op de nieuwe macro-economische vooruitzichten voor 2008 en 2009 uit het Centraal Economisch Plan (CEP) van het CPB. Het CEP is in maart 2008 verschenen. De SZW-ramingen worden opgenomen in het zogenaamde light-model, dat wordt gebruikt om de financiële ruimte te berekenen.

In de onderstaande tabellen zijn de actuele volumeramingen AO van UWV vergeleken met de ramingen uit de meibrief.

Tabel 7 Ramingen beslissingen en uitkeringsjaren WAO (x 1.000), 2008 en 2009, SZW en UWV

	2007	2008	2009
Beslissingen (aanvragen)			
Prognose 2008-I UWV	13	9	4
Meibrief SZW	13	9	4
Uitkeringsjaren			
Prognose 2008-I UWV	492	458	421
Meibrief SZW	494	454	419

De verschillen bij de beslissingen WAO zijn nihil. De uitkeringsjaren liggen bij SZW een fractie hoger, maar de verschillen zijn gering. Het verschil is het gevolg van een bijgesteld aantal lopende uitkeringen in 2007 van 494 naar 492 duizend. Deze bijstelling is nog niet overgenomen door SZW, omdat zij zich baseren op de januarinota.

Tabel 8 Ramingen beslissingen en uitkeringsjaren WIA (x 1.000), 2008 en 2009, SZW en UWV

	2007	2008	2009
Beslissingen (aanvragen)			
Prognose 2008-I UWV	39	42	43
Meibrief SZW	39	44	45
Uitkeringsjaren			
Prognose 2008-I UWV	26	44	61
Meibrief SZW	26	43	62

Bij de beslissingen WIA is in beide ramingen uitgegaan van een vergelijkbare ontwikkeling, zij het dat SZW een iets grotere stijging verwacht. Voor de uitkeringsjaren geldt dat de verschillen kleiner zijn dan bij de beslissingen. Ook hier komt SZW iets hoger uit in 2009.

¹² Januarinota Financiële ontwikkeling UWV-fondsen 2007-2008

Ook bij de Wajong zijn de verschillen verwaarloosbaar. De verschillen worden vooral veroorzaakt doordat de UWV-raming van de instroom licht naar beneden is bijgesteld in vergelijking met de vorige raming. Deze bijstelling is nog niet verwerkt in de raming van SZW.

Tabel 9 Ramingen beslissingen en uitkeringsjaren Wajong (x 1.000), 2008 en 2009, SZW en UWV

	2007	2008	2009
Beslissingen (aanvragen)			
Prognose 2008-I UWV	21	22	23
Meibrief SZW	21	22	24
Uitkeringsjaren			
Prognose 2008-I UWV	160	171	183
Meibrief SZW	159	171	183

In de UWV-raming is uitgegaan van een iets hogere instroom WAZ als in de vorige raming in verband met de herbeoordeling van 45-plussers en het opheffen van de maximering van het maatmanloon. Door afronding komt SZW waarschijnlijk net onder een instroom van 500 te zitten.

Tabel 10 Ramingen beslissingen en uitkeringsjaren WAZ (x 1.000), 2008 en 2009, SZW en UWV

	2007	2008	2009
Beslissingen (aanvragen)			
Prognose 2008-I UWV	1	1	0
Meibrief SZW	0	0	0
Uitkeringsjaren			
Prognose 2008-I UWV	34	30	26
Meibrief SZW	34	30	26

Algemene conclusie: De verschillen tussen de SZW- en UWV-raming voor de WAO, WIA, Wajong en de WAZ zijn verwaarloosbaar.

Bijlage A: Economische beeld en de populatie verzekerden

A1: Het economische beeld

De prognoses van de volumina zijn mede gebaseerd op de economische ontwikkeling. De economische ontwikkeling beïnvloedt de verzekerde populatie en de ontwikkeling van de werkloosheid. De belangrijkste economische grootheden die de grondslag vormen voor de verschillende basisprojecties zijn opgenomen in tabel A.1.

Met nadruk wijzen we erop dat de prognose voor 2010-2013 geen echte prognose is. De gebruikte macro economische grootheden zijn middellange termijn gemiddelden. De prognoses voor 2008 en 2009 zijn afkomstig uit het Centraal Economische Plan van het CPB.

Tabel A.1 Uitgangspunten economische ontwikkeling voor de periode 2005 – 2013 (jaarlijkse groei in procenten)

Grootheden	2005	2006	2007		2008		2009	2010-2013
			<i>vorige</i>	<i>nieuw</i>	<i>vorige</i>	<i>nieuw</i>		
Bruto binnenlands product	1,5	3,0	2,75	3,5	2,5	2,25	1,75	1,75
Uitvoer (excl. energie)	6,7	8,5	7,5	7,0	7,75	5,0	5,5	
Inflatie	1,7	1,1	1,75	1,6	2,0	2,5	2,75	
Loonsom, marktsector	1,4	2,4	2,5	2,5	4,5	4,0	4,0	3,8
Investerings, excl. Woningen	1,4	10,6	5,25	6,2	4,75	7,0	-0,5	
Werkgelegenheid (arbeidsjaren)	-0,3	1,8	2,25	2,6	1,0	1,25	0,5	
Werkgelegenheid (personen)	0,0	2,2	2,25	2,6	1,25	1,25	0,75	
Werkloze beroepsbevolking (x1000)	483	413	340	344	310	310	320	1)

Bron: CPB, CEP 2008 De CPB ramingen lopen tot en met 2009. Voor het bbp en de loonsom is in de periode 2010-2013 uitgegaan van een vergelijkbare ontwikkeling als in 2009.

1) De werkloosheid is constant verondersteld op 4,25% van de beroepsbevolking. Uitgaande van een lichte stijging van de beroepsbevolking met 0,75% per jaar leidt dit ook tot een zelfde stijging van het aantal werklozen.

Conjunctuur in 2008-2009

Ondanks de negatieve effecten van de internationale kredietcrisis komt de geraamde economische groei voor 2008 toch nog op 2,25% uit. Voor 2009 verwacht het CPB een verdere afzwakking tot 1,75%. Hoewel de wereldhandel en de uitvoer naar verwachting weer aantrekken, valt de groei van de binnenlandse bestedingen (vooral de investeringen) enigszins terug. De effecten van de hoge olieprijs op de economie zijn onzeker. In hoeverre de groei hierdoor negatief wordt beïnvloed is minder duidelijk. Door de extra vraag naar olie van China en India stijgt de olieprijs, maar neemt tegelijkertijd de wereldhandel toe¹³. De effecten van de kredietcrisis voor de Nederlandse economie zijn onzeker. Dit betekent dat de groeicijfers lager kunnen uitkomen dan de huidige CPB-ramingen.

De werkgelegenheid in de marktsector is in 2007 met bijna 3% gestegen. Ook in de zorgsector is er sprake geweest van een toename (2,5%). Bij de overheid is voor het eerst sinds 2003 weer een lichte stijging opgetreden (0,8%). Voor alle sectoren samen valt de groei in 2008 en 2009 terug tot 1,25 en 0,5% (zie tabel 2.1). De groei in de marktsector en bij de overheid komt zelfs nog iets lager uit. Als enige blijft de zorgsector gestaag

¹³ CPB, CEP 2008, maart 2008

doorgroeien (in 2008 met 3,25% en in 2009 met 2,25%)¹⁴. De werkloosheid daalt in 2008 verder, maar in 2009 wordt een omslagpunt bereikt. Omdat de werkgelegenheid minder sterk toeneemt dan het arbeidsaanbod loopt de werkloosheid op naar 320.000 personen.

Conclusie: Het CPB heeft de groeiverwachtingen naar beneden bijgesteld ten opzichte van de vorige prognose, dus de economische vooruitzichten voor Nederland zijn minder gunstig. Door de turbulenties op de financiële markten en de hoge olieprijs zijn de onzekerheden echter toegenomen.

A2: de populatie verzekerden

De verzekerde populatie (loontrekkenden) speelt een belangrijke rol in de ontwikkeling van het aantal arbeidsongeschikten bij de WAO en de WIA. Gegeven de instroomkans wordt de instroom vooral bepaald door de ontwikkeling van de verzekerde populatie. In tabel A.2 is de ontwikkeling van de verzekerde populatie weergegeven voor de periode 2006-2012. De trendmatige stijging van de verzekerde populatie was door de slechte economische ontwikkeling in 2003 en 2004 onderbroken. Vanaf 2005 neemt de verzekerde populatie echter weer toe.

Tabel A.2 Basisprojectie voor UWV voor de verzekerde populatie

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Verzekerde populatie	1,2	2,0	2,1	1,6	1,2	0,9	0,0	0,0
Populatie 18-jarigen	0,0	-0,7	1,0	3,9	-0,2	-1,3	-1,0	0,2

Voor de WAJONG is de populatie 18-jarigen een belangrijke factor. Verreweg de meeste jonggehandicapten stromen in rond hun 18^e jaar. Uit de CBS-prognose van de bevolking blijkt dat de populatie 18-jarigen na 2009 af gaat nemen. Ook in 2007 wordt een lichte afname verwacht. Ten opzichte van de vorige raming is de ontwikkeling niet bijgesteld.

Ten opzichte van de vorige kwartaalraming zijn de ramingen van de verzekerde populatie en van de populatie 18-jarigen niet bijgesteld.

¹⁴ CPB, CEP 2008, hoofdstuk 3

Bijlage B: De uitgangspunten voor de WAO

De periode 2005-2012 is een bijzondere periode voor de WAO. In deze periode vinden de gecombineerde effecten van de volgende drie verschillende gebeurtenissen plaats:

- De verlenging van de ZW-periode (VLZ) van een naar twee jaar.
- De aanscherping van het schattingsbesluit (aSB) vanaf 1 oktober 2004.
- De invoering van WIA in 2006.

De opsplitsing van arbeidsongeschiktheid in twee wetten betekent dat ook de prognose uiteenvalt in twee deelprognoses: een prognose van de WAO en een prognose van WIA. Deze bijlage behandelt de uitgangspunten voor de WAO-prognose.

A) De instroom

Door de afschaffing van WAO bestaat de instroom in 2006 e.v. vooral uit een restant van rechten (overloop) die al eerder waren ingegaan maar nu pas tot uitkeringen komen en uit zogenaamde heropende uitkeringen. Voor de overloop uit oudere jaren (vooral 2004 en 2005) geldt dat deze snel afneemt. In de prognose wordt dit gestuurd via het instroompatroon. Voor een gegeven jaarcohort geldt dat circa 80% geteld wordt in het kalenderjaar dat het recht wordt toegekend, 18% een jaar later en 2 % twee jaar later. De overloop van 2004 in 2006 is dus nog maar 2%. In 2007 is er naar verwachting vrijwel geen overloop meer.

De zogenaamde heropeningen zijn afhankelijk van de uitstroom wegens herstel, herbeoordeling of overige redenen. Het zijn mensen waarvan de uitkering is beëindigd omdat ze bijvoorbeeld weer aan het werk zijn gegaan, maar waarvan na een tijd blijkt dat het niet lukt. Ze vallen dan weer terug in de uitkering. Het grootste deel herleeft binnen een jaar (75%). Het aantal heropeningen is in de prognose gekoppeld aan de prognose van de uitstroom wegens herstel en herbeoordeling. Naarmate het WAO-bestand veroudert (er is geen nieuwe instroom meer) zal de uitstroom wegens herstel en herbeoordeling gaan dalen. Het aantal heropeningen zal daarmee ook gaan dalen, zij het met een vertraging.

In 2007 zijn een tweetal reparatieacties doorgevoerd: herbeoordeling van de onder aSB al herbeoordeelde 45-plussers en de hernieuwde beoordeling van aanvragen naar aanleiding van het afschaffen van de maximering van het maatmanloon. Deze leiden tot extra instroom. De verwachting is dat de herbeoordeling van de herbeoordeelde 45-plussers (15.000) leidt tot 4.250 extra instroom. Verder zijn 30.000 aanvragen opnieuw beoordeeld in kader van de het afschaffen van de maximering van het maatmanloon. Daarbij zijn naar verwachting 9.000 (30%) afwijzingen. Waarschijnlijk zullen daarvan 900 (10%) alsnog een WAO-uitkering krijgen. Per saldo neemt de instroom daardoor met 5.150 toe. In vergelijking met de vorige raming is zijn de gevolgen van de reparatie-activiteiten een kwartaal vertraagd. De effecten worden voor helft geteld in het laatste kwartaal van 2007 en het eerste kwartaal van 2008.

B) De herbeoordelingen in het kader van aSB

De aanscherping van het schattingsbesluit heeft twee effecten. Enerzijds daalt de instroom vanaf 1 oktober 2004 omdat de toelatingseisen zijn aangescherpt. Anderzijds daalt het zittende bestand doordat iedereen jonger dan 50 jaar¹⁵ wordt herkeurd. De aSB-procedures

¹⁵ Een viertal groepen zijn buiten de herbeoordelingsoperatie gehouden. De eerste twee groepen zijn mensen met een zogenaamd oud en middenrecht. Dat zijn mensen die al voor 1987 (oud recht) of 1993 (midden recht) een uitkering hadden en geboren zijn voor 1948. Deze mensen zijn inmiddels ook ouder

zijn in 2007 bijgesteld. De wijziging van de procedures rond de herbeoordelingen in het kader van aSB houdt in dat eerst de leeftijdsgroep 45-plus die al herbeoordeeld was opnieuw wordt beoordeeld, maar nu op basis van het oude schattingsbesluit. Ook wordt voorrang gegeven aan de beoordelingen die voortvloeien uit het opheffen van de maximering van het maatmanloon. De resterende herbeoordelingen worden uitgevoerd in 2008 en begin 2009.

Tabel B.1 Werkaanbod herbeoordelingen aSB, WAO

	2005 ¹⁶	2006	2007	2008	2009	Totaal
Aantallen nieuw	90.417	90.639	47.998	56.000	14.000	299.000
Aantallen oud	90.417	90.639	50.000	53.000	15.000	299.000

Bron: Divisie AG, UWV

Voor het effect van de herbeoordelingen op de uitstroom gaan we uit van de parameters uit tabel B.2. Deze zijn gebaseerd op de realisaties over 2007. Het effect van aSB is inmiddels vrijwel gehalveerd mede onder invloed van de oudere leeftijdscohorten. Ten opzichte van het vorige kwartaal zijn de parameters nauwelijks gewijzigd.

Tabel B.2 Procentuele verdeling naar AO-klasse voor herbeoordelingen

	Verdeling na herbeoordeling				Totaal
	80/100%	35-80%	15-35%	<15%	
aSB-parameters 2007-IV					
Voor herbeoordeling					
80/100%	77%	6%	5%	12%	100%
35-80%	17%	49%	17%	17%	100%
15-35%	9%	8%	53%	31%	100%
Totaal	54%	14%	15%	16%	100%

De leeftijdsgroep 45-plus wordt niet herbeoordeeld op basis van het nieuwe schattingsbesluit maar op basis van het oude schattingsbesluit. We gaan er van uit dat het effect hiervan de helft is van de herbeoordelingen op basis van aSB.

Onder invloed van de realisaties is de productie met betrekking tot de herbeoordelingen licht bijgesteld. Voor het overige is er niets veranderd.

dan 50 jaar. De derde groep wordt gevormd door mensen die op 1/10/2004 ouder dan 50 jaar waren. De vierde groep bestaat uit mensen voor wie de uitkering inging na 1 oktober 2004. Deze vallen bij de claimbeoordeling al onder het nieuwe schattingsbesluit.

¹⁶ Tot en met december 2005.

Bijlage C: WIA

Instroompatroon WIA

In tabel C.1 is het instroompatroon weergegeven voor de WIA op basis van de eerste zeven kwartalen van de WIA. In de tabel wordt de instroom per transactiekwartaal (kwartaal van aanvang recht) verdeeld naar boekkwartaal (het kwartaal waarin de instroom geteld wordt).

Tabel C.1 Instroompatroon: WIA (2006) versus WAO*

Kwartaal ingang recht	Boekingskwartaal (kwartaal t.o.v. kwartaal ingang recht)								
	KW-1%	KW1%	KW2%	KW3%	KW4%	KW5%	KW6%	KW7%	KW8%
WIA (2006)									
2006/1	0,0%	65,0%	24,0%	5,9%	2,6%	1,1%	0,7%	0,5%	0,3%
2006/2	3,9%	62,3%	23,3%	5,8%	2,4%	1,1%	0,4%	0,5%	0,3%
2006/3	5,5%	62,9%	22,4%	4,5%	1,9%	1,2%	0,7%	0,5%	0,3%
2006/4	7,7%	69,9%	14,3%	3,6%	1,9%	1,2%	0,6%	0,4%	0,3%
2007/1	14,0%	65,9%	11,2%	3,8%	2,7%	1,2%	0,6%	0,4%	0,3%
2007/2	17,7%	64,0%	10,6%	4,0%	1,9%	0,8%	0,4%	0,3%	0,2%
2007/3	15,8%	64,6%	12,2%	3,8%	1,9%	0,8%	0,4%	0,3%	0,2%
2007/4	19,5%	61,7%	11,8%	3,6%	1,8%	0,8%	0,4%	0,3%	0,2%
WAO									
1		49,2%	32,3%	8,7%	3,9%	2,3%	1,9%	0,9%	0,6%
2		50,5%	31,6%	8,8%	3,1%	2,5%	1,3%	1,0%	1,2%
3		51,0%	33,0%	7,2%	3,8%	1,7%	1,5%	1,1%	0,8%
4		51,3%	31,1%	8,3%	3,3%	2,2%	1,6%	1,1%	1,1%

* Vetgedrukte percentages geven het percentage aan voor de situatie waarbij het boekkwartaal gelijk is aan het kwartaal ingang recht. De rode cursieve percentages zijn geschat.

In tegenstelling tot het WAO-instroompatroon zien we bij de WIA dat nu een deel van de instroom al geteld wordt voor het recht ingaat. Meestal is dat de maand voorafgaande aan de maand van ingang recht. Deze verandering houdt verband met de invoering van Walvis. Ook bij de Wajong zien we dit terug na januari 2006. De verschillen tussen het WIA- en het WAO-instroompatroon worden een stuk kleiner als het patroon van de WIA een maand verschoven wordt. In de tabel we kunnen verder zien dat de overloop van de instroom naar latere kwartalen (KW2 t/m KW8) bij de WIA kleiner is dan bij de WAO. Het is niet de verwachting dat er na KW8 nog veel instroom zal zijn. Bij de WAO was dat ook niet het geval, en gezien het extra ziektejaar en de toegenomen aandacht voor het uitvoeringsproces bij de WIA is dat ook niet plausibel.

Het patroon schommelt per transactiekwartaal nog sterk, met name bij de eerste drie boekkwartalen (KW-1 t/m KW2). Het patroon begint pas in 2007 wat stabielier te worden. Voorlopig wordt verondersteld dat het eerste kwartaal 2007 het "normale" WIA-instroompatroon weergeeft. In tabel C.2 is het instroompatroon voor een jaarcohort

weergegeven, afgeleid van het patroon van transactiekwartaal 2007/1 en vergeleken met het WAO-instroompatroon en het WIA-instroompatroon uit de vorige raming.

Tabel C.2. Instroompatronen jaarcohort

	WAO	WIA Okt. 2007	WIA Jan. 2008
Percentage in jaar t-1	0%	2%	3%
Percentage in jaar t	81%	89%	87%
Percentage in jaar t+1	17%	8%	9%
Percentage in jaar t+2	2%	1%	1%
Totaal	100,0	100,0%	100,0%

Er kunnen uit de tabel drie conclusies worden getrokken:

- 2 á 3% van de instroom wordt geteld voor het kalenderjaar ingaat. Dit betekent dat de instroom van 2006 ook al een deel van de instroom van cohort 2007 omvat.
- Het percentage dat geteld wordt in het kalenderjaar van de instroomcohort is bij de WIA (87%-89%) groter dan bij de WAO (81%). Bij de verwerking van WIA-cohort is minder vertraging dan bij de WAO.
- Het gevolg is dat de resterende instroom in de volgende jaren kleiner is (8 á 9% bij de WIA tegen 17% bij de WAO in jaar t+1).

Tabel C.3. Simulatie instroom op kasbasis

	WIA-instroompatroon			WAO-instroompatroon		
	2006	2007	2008	2006	2007	2008
Cohort 2006 (%)	87	9	1	81	17	2
Cohort 2007 (%)	3	87	9		81	17
Cohort 2008 (%)		3	87			81
Cohort 2009 (%)			3			-
Instroom op kasbasis (%)	90	99	100	81	98	100
<i>Mutatie t.o.v. voorafgaande jaar (%)</i>		10%	1%		21%	2%

Deze conclusies hebben als consequentie dat het structurele niveau van de instroom in de WIA sneller wordt bereikt en dat het aanloopeffect geringer is (zie tabel C.3). De instroom neemt bij gelijkblijvende cohortomvang toe van 90% van structurele niveau in 2006 tot 99% van het structurele niveau in 2007. In 2007 is de instroomstijging bij het WIA-instroom nog maar 10%, tegen 21% uitgaande van het WAO-patroon. Ofwel, gegeven de instroom van 21.000 in 2006 wordt het niveau van 2007 22.800 (tegen 26.000 op basis van het WAO-patroon). Toepassing van het instroompatroon van de WIA zorgt dus voor een forse neerwaartse bijstelling van de ramingen.

Instroomcohort WIA

Op basis van het instroompatroon van de WIA kan een eerste schatting gemaakt worden van de instroomcohort 2007. Deze komt uit op 21.800, lager dan de 22.200 van 2006. De onderliggende instroom daalt dus iets.

Overige parameters

Naast de bovengenoemde parameters voor de omvang van de instroom worden de volgende parameters gebruikt voor de verdeling van de WIA-instroom:

- Het aandeel volledig arbeidsongeschikten bedraagt 72%. Dit is niet veranderd vergeleken met de vorige prognose.
- Het aandeel duurzaam arbeidsongeschikten: 18% (was 23%) van het aantal volledig arbeidsongeschikten. Dit percentage is aangepast aan de realisaties bij de statistiek-tellingen. Het wijkt af van het percentage bij de claimbeoordelingen (23%). Het verschil tussen beide percentages wordt deels bepaald door de voorschotten, die over het algemeen standaard op 80/100 WGA worden gezet. Het verschil tussen beide percentages moet nog nader worden geanalyseerd.
- Het aandeel volledig arbeidsongeschikten met een geringe herstelkans. 9,2% (was 9,2% in de vorige raming).

Het totale afwijzingspercentage over de eerste negen maanden van 2007 komt uit op 45%. Het is ongewijzigd ten opzichte van de vorige raming. NB, het betreft hier de claimbeoordelingen. Ten opzichte van het aantal betalingen (inclusief voorschotten) is het percentage lager (42,5%).

Ten opzichte van de vorige raming zijn de uitgangspunten niet wezenlijk aangepast.

Openstaande vraagstukken

Er blijven nog zijn drie belangrijke vraagstukken over. Het betreffen de interne WIA-stromen, de uitstroomkans in WIA en de lange termijn onzekerheden.

Vraagstuk 1. Het belangrijkste vraagstuk betreft de uitkomst van de toepassing van het duurzaamheidsprotocol. Gesteld wordt dat maar 18% van de toekenningen duurzaam is (exclusief geringe kans groep). Dit contrasteert sterk met de verwachte uitstroomkans na vijf jaar. Op basis van de WAO-ervaringen weten we dat maar 26% van de volledig arbeidsongeschikten binnen vijf jaar uitstroomt wegens herstel (of herbeoordeling). Als dit ervaringsfeit toegepast mag worden op de WIA (en er zijn geen redenen om te veronderstellen dat dit niet mag) dan betekent het dat, rekening houdend met uitstroom wegens pensionering en overlijden, circa de helft van de volledig arbeidsongeschikten in WGA na vijf jaar nog steeds volledig arbeidsongeschikt is.

Uit verschillende analyses komt naar voren dat de arbeidsongeschikten in IVA een zodanig ziektebeeld hebben dat er zo goed als geen kans is dat zij herstellen. Ook blijkt dat de WGA-populatie een aanzienlijke groep mensen met ernstige ziektebeelden kent. Verder geldt dat een belangrijk deel voorlopig is ingedeeld als niet duurzaam. Gegeven deze constatering kunnen twee uitspraken worden gedaan: er zal vrijwel geen stroom van IVA naar WGA plaatsvinden, en er kan een stroom van WGA naar IVA verwacht worden. In welke mate en wanneer weten we echter niet. Er zijn geen ervaringsfeiten waar we dit aan kunnen relateren. Dat betekent dat we wel een op empirie gebaseerde prognose kunnen maken van de omvang van de instroom, maar niet van de verdeling IVA/WGA. Omdat we geen op empirie gebaseerde prognose kunnen maken van de verdeling IVA/WGA moeten we uitgaan van een scenario, het zogenaamde uitvoeringsscenario dat hieronder beschreven is.

- Het uitvoeringsscenario: de volledig arbeidsongeschikten in WGA worden in de loop de tijd meerdere keren opgeroepen voor een herbeoordeling. De eerste keer wordt iedereen

opgeroepen in kwartaal vijf en zes. In het derde jaar wordt 70% voor de tweede keer opgeroepen, en de laatste keer wordt in het vijfde jaar van die groep nog eens 30% opgeroepen. Verder vinden er voor deze groep geen professionele herbeoordelingen plaats. De eerste keer dat mensen worden opgeroepen zal voor 5% de mate van arbeidsongeschiktheid verlaagd worden naar minder dan 35%, 1/12^e wordt duurzaam arbeidsongeschikt en gaat over naar IVA en de rest verandert niet. De tweede keer dat de nog aanwezigen worden opgeroepen vindt er geen uitstroom plaats wordt de helft duurzaam arbeidsongeschikt en gaat over naar IVA. De derde keer dat de nog aanwezigen worden opgeroepen gebeurt hetzelfde.

De gegevens wijzen er op dat deze beweging ook plaatsvindt. Naar aanleiding van analyses van de doorstroom WGA naar IVA¹⁷ is besloten om het scenario voorlopig niet aan te passen. De uitgangspunten worden niet aangepast. Bij een volgende zullen we het scenario heroverwegen.

Omdat we nog geen op empirie gebaseerde prognose kunnen maken van de verdeling IVA/WGA is er een scenario gedefinieerd. De uitgangspunten van het scenario zijn niet aangepast ten opzichte van de vorige raming.

Vraagstuk II. Totdat er voldoende realisaties zijn, zijn de uitstroomkansen gebaseerd op de WAO. Uit de realisaties blijkt voorlopig dat de uitstroomkansen bij de IVA circa 50% hoger zijn dan eerder werd aangenomen. Aan de andere kant blijkt voorlopig dat de WGA-uitstroomkansen circa 40% lager zijn. Belangrijkste reden voor de hogere uitstroom bij de IVA vormt de hoge overlijdingskans (80% van de uitstroom betreft overlijden). Waarom de uitstroom bij de WGA zoveel lager is, is nog onduidelijk. Een deel van de verklaring zal liggen in de filters die sinds 2004 zijn aangebracht (aSB, VLZ).

WAO-uitstroomkansen worden daarom naar rato van het verschil tussen de prognose voor 2006/2007 en de realisaties voor 2006/2007 aangepast. In vergelijking met de vorige raming is dit niet veranderd.

Ten opzichte van de vorige raming zijn de uitstroomkansen niet aangepast.

Vraagstuk III. Een bron van onzekerheid betreft de gevolgen van een conjuncturele neergang. Het is de vraag of werkgevers bij conjuncturele tegenslag nog steeds in staat zijn om de werknemers met gezondheidsproblemen binnen boord te houden. Het is in ieder geval denkbaar dat het aantal aanvragen dan kan toenemen. Of er dan ook meer toekenningen zullen zijn is nog onduidelijk.

Wat we ook niet weten zijn de lange termijn effecten van het feit dat werknemers met gezondheidsproblemen langer blijven doorwerken in vergelijking met vroeger. Als de huidige lage instroom vooral een deel een uitsteleffect is dan zal op termijn het aanvragen toenemen en waarschijnlijk ook het percentage toekenningen.

Bij de ramingen is geen rekening gehouden met deze elementen.

¹⁷ Zie UKV 2008-I.

Bijlage D: De Wajong

Voor de Wajonginstroom zijn andere factoren van belang dan voor de WAO/WIA, nl.:

- De ontwikkeling van de risicopopulatie.
- De ontwikkeling van het aantal heropende uitkeringen
- De invoering van aSB.
- Overige ontwikkelingen

A) De ontwikkeling van de risicopopulatie

De risicogroep voor de WAJONG is de groep 18-jarigen in Nederland. De ontwikkeling van de populatie 18-jarigen is gebaseerd op de bevolkingsprognose van het CBS. Ten opzichte van de vorige raming is deze niet gewijzigd.

B) De ontwikkeling van het aantal heropende uitkeringen

In afwijking van de vorige raming wordt de ontwikkeling van het aantal gekoppeld aan de ontwikkeling van de uitstroom wegens herstel, herbeoordeling of overige redenen¹⁸. De heropeningen reageren daardoor vertraagd (een jaar) op de uitstroom. Het gevolg hiervan is dat het aantal heropeningen na 2009 gaat stijgen.

C) De invoering van aSB

Het nieuwe schattingsbesluit heeft twee effecten. Enerzijds zijn de toelatingseisen voor nieuwe instroom aangescherpt. Anderzijds verandert het bestand doordat iedereen jonger dan 50 jaar, voor zover niet behorend tot de groep oud- of middenrecht, wordt herkeurd. De herbeoordelingsoperatie vindt plaats in de periode oktober 2004 – 1 april 2009.

Tabel D.1 Werkaanbod herbeoordelingen aSB, WAJONG

	2005 ¹⁹	2006	2007	2008	2009	Totaal
Aantallen nieuw	31.626	13.059	11.814	3.300	800	60.700
Aantallen oud	31.626	13.059	7.100	7.100	1.800	60.700

Bron: Divisie AG, UWV

M.b.t. de eerste claims zijn de uitgangspunten niet bijgesteld: voor zover aSB een effect heeft op de instroom is dit inmiddels in de realisaties verwerkt. Verder zijn de uitvoeringsdoelstellingen voor de herbeoordelingen naar aanleiding van de realisaties bijgesteld (D.1). Voor het effect van de herbeoordelingen op de uitstroom gaan we uit van de parameters uit tabel D.2. Deze parameters zijn licht bijgesteld t.o.v. de vorige raming.

Tabel D.2 Procentuele verdeling naar AO-klasse voor herbeoordelingen (2007)

	Volledig AO	Gedeeltelijk AO	Geen AO	Totaal
AO-klasse voor herbeoordeling				
Volledig AO	93,4%	1,3%	5,2%	100%
Gedeeltelijk AO	25,1%	45,6%	29,3%	100%
Totaal	90,5%	3,2%	6,3%	100%

¹⁸ Dit is de uitstroom exclusief pensionering en overlijden.

¹⁹ Tot en met december 2005

D) Overige ontwikkelingen

Onder de overige ontwikkelingen vallen de epidemiologische ontwikkelingen die van invloed zijn op de invalideringskans van jonggehandicapten, omgevingseffecten zoals overheveling van Bijstandsgerechtigden, toenemende instroom vanuit speciale scholen etc.

Tabel D.3: Instroomcohorten eerste claims

Cohort	Aantal	Mutatie (%)
2003	7.204	3,9
2004	8.438	17,1
2005	10.188	20,7
2006	(13.000) 12.820	25,8
2007	14.800	15,4

Tussen haakjes staan de aantallen van de vorige raming

Uitgangspunt voor de prognose vormt nu de instroomcohort 2007. Verder is op basis van de inzichten uit het dossieronderzoek de ontwikkeling van de belangrijkste instroombronnen vastgesteld (tabel D4).

Tabel D4: Uitgangspunten ontwikkeling Wajong: instroombronnen

Bron	Aandeel instroomcohort 2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Bijstand (aantal)	14%	4.000	4.000	4.000	2.000	2.000	2.000	2.000
VSO/PRO (%)	42%	9,0%	10,0%	10,0%	5,0%	4,0%	0,0%	0,0%
Autisme&ADHD (%)	13%	2,5%	2,5%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Overig (%)	30%	2,5%	2,5%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

Bijstand: De veronderstelling is voorlopig dat de gestegen instroom vanuit de Bijstand voor helft eenmalig is omdat het vooral een screening van het bestand betreft. We weten echter niet wanneer het effect van deze screening voorbij is. Voorlopig gaan we er vanuit dat het effect pas na 2009 wegvalt. De toegenomen screening aan de poort van de Bijstand zal echter ook tot een permanente verhoging leiden. In welke mate is nog onbekend. We gaan er voorlopig vanuit dat het structurele niveau 2.000 is.

VSO/PRO: De ontwikkeling van de instroom uit het Voortgezet Speciaal Onderwijs (VSO) en het praktijkonderwijs is gebaseerd op het aantal leerlingen op deze scholen bij een constant doorstroompercentage. In tabel D5 zijn de leerlingenaantallen weergegeven. Bij het bepalen van de toekomstige invloed wordt uitgegaan van de instroom in de Wajong van het aantal leerling met een VSO/PRO-achtergrond. Voor deze groep is het aantal 16-jarigen de beste maat²⁰. Omdat de 16-jarigen pas op zijn vroegst twee jaar later instromen in de Wajong kunnen we als schatting voor de instroom in 2007-2009 gebruik maken van het aantal 16-jarigen in de schooljaren 2004/2005 t/m 2006/2007. Voor 2010 moeten we daarentegen gebruik maken van het aantal 15-jarigen en voor 2011 van het aantal 14-jarigen.

²⁰ Zie Kenniscahier 07-01 De groei van de Wajonginstroom, Kenniscentrum UWV, oktober 2007.

Tabel D5: Ontwikkeling leerlingen op het VSO/PRO²¹

Instroom- jaar	Leeftijdsgroep	Schooljaar	Aantal VSO	Aantal PRO	Aantal VSO/PRO	Mutatie tov van dezelfde leeftijdsgroep uit het voorafgaande schooljaar
2011	aantal 14-jarigen	2006/2007	4.470	5.870	10.340	2%
2010	aantal 15-jarigen	2006/2007	4.880	6.190	11.070	4%
2009	aantal 16-jarigen	2006/2007	4.590	5.370	9.960	10%
2008	aantal 16-jarigen	2005/2006	4.150	4.880	9.030	10%
2007	aantal 16-jarigen	2004/2005	3.900	4.310	8.210	9%

Omdat 14- en 15-jarigen nog niet volledig zijn ingestroomd in het VSO/PRO vormt de waargenomen mutatie een onderschatting van de werkelijke ontwikkeling. Het mutatiepercentage voor 2010 wordt daarom opgehoogd tot 5% en het mutatiepercentage voor 2011 tot 4%. De aantallen van de leeftijdsgroepen jonger dan 14-jaar zijn nog te onbetrouwbaar om te gebruiken. Voor 2012 en 2013 worden de mutatiepercentages daarom op nul gesteld.

Autisme en overig: We weten niet in welke mate de toename van het aantal jongeren met autisme doorzet. Voorlopig hanteren we de veronderstelling, dat in 2007 en 2008 de toename ongeveer gelijk is aan de toename in 2005/2006: 2,5%. Ook de resterende instroomcategorieën nemen de laatste jaren toe. Voor een deel hangt dit samen met de indirecte doorstroom vanuit de Bijstand. Deze is echter al voor een deel opgenomen in Bijstandsaantallen. Voor de rest hanteren we voorlopig een percentage dat gelijk is aan de toename van autisme/ADHD met als motivatie dat het hier om gelijksoortige processen gaat.

In vergelijking met de vorige raming (2007-III) zijn de uitvoeringsdoelstellingen met betrekking tot de herbeoordelingen licht gewijzigd. Daarnaast is vanaf nu cohort 2007 de basiscohort. Verder is op basis van de inzichten uit het dossieronderzoek de ontwikkeling van de belangrijkste instroombronnen vastgesteld. Deze uitgangspunten zijn ten opzichte van de vorige raming niet gewijzigd.

²¹ Bron: CBS

Bijlage E: De Waz

Voor de WAZ-instroom zijn de volgende factoren van belang:

- a. Per 1 augustus 2004 is de WAZ afgeschaft.
- b. De invoering van aSB

A) Afschaffing van de WAZ

De afschaffing van de WAZ betekent dat per 1 augustus 2005 geen nieuwe eerste claims meer instromen. Wel is er daarna nog sprake van overloop en herleving van oude rechten. In vergelijking met de vorige raming zijn de uitgangspunten daarvoor niet veranderd.

B) Aanscherping schattingsbesluit

De aanscherping van het schattingsbesluit heeft twee effecten. Enerzijds zijn de toelatingseisen voor nieuwe instroom aangescherpt. Omdat er echter nog nauwelijks nieuwe instroom is zijn de gevolgen hiervan beperkt. Anderzijds verandert het zittend bestand, omdat iedereen jonger dan 50 jaar, voor zover niet behorend tot groep oud- of middenrecht, wordt herkeurd. Inmiddels is de periode waarin de herbeoordeling wordt uitgevoerd verlengd tot 1 april 2009. Bovendien wordt de leeftijdsgroep 45-plus herbeoordeeld op basis van het oude schattingsbesluit. Ten opzichte van de vorige kwartaalraming zijn de uitvoeringsdoelstellingen iets gewijzigd (E.1).

Tabel E.1 Werkaanbod herbeoordelingen aSB, WAZ

	2005	2006	2007	2008	2009	Totaal
Aantallen nieuw	2.940	4.316	1.942	2.900	700	12.800
Aantallen oud	2.940	4.316	2.500	2.500	600	12.800

Bron: Divisie AG, UWV

Voor het effect van de herbeoordelingen op de uitstroom gaan we uit van de parameters uit tabel E.2. Deze zijn gebaseerd op de realisaties over de periode juli – oktober 2005. Deze parameters zijn niet bijgesteld t.o.v. de vorige raming. Voor de leeftijdsgroep 45-plus die herbeoordeeld worden onder het oude schattingsbesluit gaan we er echter vanuit dat de afschattingspercentages de helft is van de aSB-herbeoordelingen.

Tabel E.2 Procentuele verdeling naar AO-klasse voor herbeoordelingen

	Volledig AO	Gedeeltelijk AO	Geen AO	Totaal
AO-klasse voor herbeoordeling				
Volledig AO	76,1%	10,9%	13,0%	100%
Gedeeltelijk AO	15,0%	60,8%	24,3%	100%
Totaal	51,9%	30,6%	17,5%	100%

Ten opzichte van de vorige raming zijn de aSB-parameters aangepast.